

Bazy danych i usługi sieciowe

SQL dokończenie

Paweł Daniluk

Wydział Fizyki

Jesień 2014

Data Manipulation Language

- Zapytania – klauzula `SELECT`
- Wstawianie – klauzula `INSERT`
- Aktualizacje – klauzula `UPDATE`
- Usuwanie – klauzula `DELETE`

Klauzula INSERT

```
INSERT INTO  $R(A_1, A_2, \dots, A_n)$  VALUES ( $v_1, v_2, \dots, v_n$ );
```

- R – relacja, do której wstawiane są krotki
- $A_1, A_2, \dots, A_n$ – lista atrybutów
- $v_1, v_2, \dots, v_n$ – wartości atrybutów A_i w nowej krotce

Dla pozostałych atrybutów relacji R nowa krotka będzie miała wartości domyślne (czyli zazwyczaj NULL).

Klauzula INSERT

```
INSERT INTO  $R(A_1, A_2, \dots, A_n)$  VALUES ( $v_1, v_2, \dots, v_n$ );
```

- R – relacja, do której wstawiane są krotki
- $A_1, A_2, \dots, A_n$ – lista atrybutów
- $v_1, v_2, \dots, v_n$ – wartości atrybutów A_i w nowej krotce

Dla pozostałych atrybutów relacji R nowa krotka będzie miała wartości domyślne (czyli zazwyczaj NULL).

Jeżeli lista atrybutów zostanie pominięta, należy podać wartości wszystkich atrybutów R w kolejności, w jakiej występują one w schemacie relacji.

Klauzula INSERT – przykłady

```
INSERT INTO GraW(tytułFilmu, rokFilmu, nazwiskoGwiazdy)
VALUES ('Sokół Maltański', 1943, 'Sydney Greenstreet');
```

W tym wypadku można pominąć listę atrybutów

```
INSERT INTO GraW
VALUES ('Sokół Maltański', 1943, 'Sydney Greenstreet');
```

Można wstawić kilka krotek na raz

```
INSERT INTO GraW
VALUES ('Sokół Maltański', 1943, 'Sydney Greenstreet'),
      ('Batman', 1989, 'Michael Keaton'),
      ('Magnolia', 1999, 'Tom Cruise');
```

Klauzula INSERT – przykłady c.d.

Nie zawsze chcemy wprowadzać dane “ręcznie”

Do relacji:

Studia(nazwa, adres, prezC#)

wstawić studia filmowe, które występują w relacji:

Filmy(tytuł, rok, długość, czyKolor, nazwaStudia, producent#)

ale nie występują w relacji *Studia*.

```
INSERT INTO Studio(nazwa)
  SELECT DISTINCT nazwaStudia
  FROM Filmy
  WHERE nazwaStudia NOT IN
    (SELECT nazwa FROM Studio);
```

Klauzula DELETE

```
DELETE FROM R WHERE warunek;
```

Przykład

```
DELETE FROM GraW  
  WHERE tytułFilmu = 'Sokół Maltański' AND  
        rokFilmu = 1943 AND  
        nazwiskoGwiazdy = 'Sydney Greenstreet';
```

Klauzula DELETE

```
DELETE FROM R WHERE warunek;
```

Przykład

```
DELETE FROM GraW  
  WHERE tytułFilmu = 'Sokół Maltański' AND  
        rokFilmu = 1943 AND  
        nazwiskoGwiazdy = 'Sydney Greenstreet';
```

Przykład

```
DELETE FROM Producenci  
  WHERE wartość < 10000000;
```


Klauzula UPDATE

UPDATE *R* SET przypisania WHERE warunek;

Przykład

```
UPDATE Filmy  
    SET tytuł = 'Gwiezdne wojny'  
    WHERE tytuł = 'Gwiezdne wjony';
```

Klauzula UPDATE

```
UPDATE R SET przypisania WHERE warunek;
```

Przykład

```
UPDATE Filmy  
  SET tytuł = 'Gwiezdne wojny'  
  WHERE tytuł = 'Gwiezdne wjony';
```

Przykład

```
UPDATE Producenci  
  SET nazwisko = 'Prez. ' || nazwisko  
  WHERE cert# IN (SELECT prezC# FROM Studia);
```

Data Definition Language

- Tworzenie tabel – klauzula `CREATE TABLE`
- Usuwanie tabel – klauzula `DROP TABLE`
- Modyfikacja schematu – klauzula `ALTER TABLE`

Typy danych (MySQL)

typ	wartości
CHAR(n)	ciąg znaków o długości n
VARCHAR(n)	ciąg znaków o maks. długości n
INT	liczba całkowita $-2,147,483,648 \div 2,147,483,647$
FLOAT	liczba zmiennoprzecinkowa
DOUBLE	liczba zmiennoprzecinkowa podwójnej precyzji
DECIMAL(n, p)	liczba stałoprzecinkowa o n cyfrach znaczących (dziesiętnych) i p cyfrach w części ułamkowej
DATE	data
TIME	czas
TIMESTAMP	data i godzina
BLOB	duży obiekt binarny

Klauzula CREATE TABLE

```
CREATE TABLE  $R(p_1\ t_1, p_2\ t_2, \dots, p_n\ t_n);$ 
```

- R – nazwa tworzonej tabeli
- p_i – nazwa i -tego pola
- t_i – typ i -tego pola

Przykład

```
CREATE TABLE GwiazdyFilmowe(  
    nazwisko CHAR(30),  
    adres VARCHAR(255),  
    płeć CHAR(1),  
    dataUrodzenia DATE  
);
```

Klauzula DROP TABLE

```
DROP TABLE R;
```

- *R* – nazwa tabeli do usunięcia

Przykład

```
DROP TABLE GwiazdyFilmowe;
```

Klauzula ALTER TABLE – dodawanie i usuwanie atrybutów

```
ALTER TABLE R ADD p t;  
ALTER TABLE R DROP p;
```

- *R* – nazwa tabeli
- *p* – nazwa atrybutu
- *t* – typ

Przykład

```
ALTER TABLE GwiazdyFilmowe ADD telefon CHAR(16);
```

```
ALTER TABLE GwiazdyFilmowe DROP dataUrodzenia;
```

Wartości domyślne

Jeżeli wartość atrybutu przy wstawianiu krotki nie jest określona, przyjmuje ona wartość domyślną.

Domyślną wartością domyślną jest NULL.

Przykłady

```
płeć CHAR(1) DEFAULT '?'
```

```
nazwisko CHAR(30) DEFAULT 'Doe'
```


Wartości domyślne

Jeżeli wartość atrybutu przy wstawianiu krotki nie jest określona, przyjmuje ona wartość domyślną.

Domyślną wartością domyślną jest NULL.

Przykłady

```
płeć CHAR(1) DEFAULT '?'  
nazwisko CHAR(30) DEFAULT 'Doe'
```

Określanie wartości domyślnej przy dodawaniu atrybutu

```
ALTER TABLE GwiazdyFilmowe ADD telefon CHAR(16) DEFAULT 'głuchy';
```

Wartości domyślne

Jeżeli wartość atrybutu przy wstawianiu krotki nie jest określona, przyjmuje ona wartość domyślną.

Domyślną wartością domyślną jest NULL.

Przykłady

```
płeć CHAR(1) DEFAULT '?'  
nazwisko CHAR(30) DEFAULT 'Doe'
```

Określanie wartości domyślnej przy dodawaniu atrybutu

```
ALTER TABLE GwiazdyFilmowe ADD telefon CHAR(16) DEFAULT 'głuchy';
```

Zmiana wartości domyślnej

```
ALTER TABLE GwiazdyFilmowe ALTER telefon SET DEFAULT 'nieznany';
```

Indeksy

Wyszukanie elementu w nieuporządkowanym zbiorze wymaga przejrzenia wszystkich jego elementów.

Wyszukiwanie w zbiorze posortowanym licznosci n wymaga tylko $\log n$ porównań.

Indeks określony na pewnym atrybucie A relacji R jest mechanizmem, który pozwala na szybkie wyszukiwanie krotek, dla których wartość A spełnia zadany warunek.

Przykładowe techniki realizowania indeksów

- Mapy bitowe
- Tablice haszujące
- Drzewa wyszukiwania binarnego (np. czerwono-czarne)
- B-drzewa

Uwaga

Indeks przyspiesza wyszukiwanie według atrybutu, którego dotyczy, ale wymaga aktualizacji przy każdej modyfikacji tabeli. Może się zdarzyć, że koszt utrzymania indeksu przewyższa zysk z jego istnienia.

Kluczula CREATE INDEX

```
CREATE INDEX  $I$  ON  $R(A_1, A_2, \dots, A_n)$ ;
```

- I – nazwa tworzonego indeksu
- R – nazwa tabeli
- $A_1, \dots, A_n$ – atrybuty

Przykłady

```
CREATE INDEX IndeksRoku ON Filmy(rok);  
CREATE INDEX IndeksKlucza ON Filmy(tytuł, rok);
```

Usuwanie indeksu

```
DROP INDEX IndeksRoku;
```

Jak wybrać atrybuty do indeksowania?

GraW(tytułFilmu, rokFilmu, nazwiskoGwiazdy)

Q₁

```
SELECT tytułFilmu, rokFilmu FROM GraW  
WHERE nazwiskoGwiazdy=s;
```

Q₂

```
SELECT nazwiskoGwiazdy FROM GraW  
WHERE tytułFilmu=t AND rokFilmu=y;
```

/

```
INSERT INTO GraW VALUES (t, y, s);
```

Jak wybrać atrybuty do indeksowania? c.d.

Założenia

- Relacja GraW jest przechowywana w 10 blokach na dysku.
- Gwiazdy występują średnio w 3 filmach. W filmie występują średnio 3 gwiazdy.
- Skorzystanie z indeksu wymaga przeczytania 1 bloku na dysku.

Liczba dostępów do dysku

Operacja	Brak indeksów	Indeks gwiazdy	Indeks filmu	Oba indeksy
Q_1	10	4	10	4
Q_2	10	10	4	4
I	2	4	4	6

Trzy rodzaje relacji

Tabele

Trwałe, zapisane w bazie danych (CREATE TABLE), modyfikowalne (INSERT, UPDATE, DELETE).

Wyniki podzapytań

Nietrwałe, niemodyfikowalne, istnieją tylko podczas obliczania wyniku zapytania.

Trzy rodzaje relacji

Tabele

Trwałe, zapisane w bazie danych (CREATE TABLE), modyfikowalne (INSERT, UPDATE, DELETE).

Wyniki podzapytań

Nietrwałe, niemodyfikowalne, istnieją tylko podczas obliczania wyniku zapytania.

Widoki

Nazwane wyniki zapytań. Trwałe, niemodyfikowalne (zazwyczaj), niezapisane w bazie danych.

Klauzula CREATE VIEW

```
CREATE VIEW R AS Q;
```

- *R* – nazwa tworzonego widoku
- *Q* – zapytanie definiujące widok

Przykład

```
CREATE VIEW FilmyParamount AS  
  SELECT tytuł, rok  
  FROM Filmy  
  WHERE nazwaStudia='Paramount';
```

```
CREATE VIEW FilmProd AS  
  SELECT tytuł, nazwisko  
  FROM Filmy, Producenci  
  WHERE producent#=cert#;
```

Klauzula CREATE VIEW c.d.

Usuwanie widoku

```
DROP VIEW FilmyParamount;
```

Widoki mogą być modyfikowalne

Modyfikacja widoku jest dopuszczalna, jeżeli da się ją jednoznacznie przetłumaczyć na modyfikacje relacji, na bazie których widok jest zdefiniowany.

Nie da się modyfikować widoku między innymi jeżeli

- Nie można dodawać ani usuwać krotek ze złączenia
- Nie można dodawać krotek, jeżeli widok nie zawiera niezbędnych atrybutów.
- Zawiera grupowanie i/lub funkcje agregujące (COUNT, SUM, AVG, ...)
- Zawiera sumę teoriomnogościową (UNION)
- Jest oparty na niemodyfikowalnym widoku

Rodzaje więzów

Klucze

- klucz główny (PRIMARY KEY)
- inne klucze (UNIQUE)

Rodzaje więzów

Klucze

- klucz główny (PRIMARY KEY)
- inne klucze (UNIQUE)

Więzy integralności referencyjnej

- klucze obce (FOREIGN KEY)
- strategie utrzymywania więzów (CASCADE, SET NULL)

Rodzaje więzów

Klucze

- klucz główny (PRIMARY KEY)
- inne klucze (UNIQUE)

Więzy integralności referencyjnej

- klucze obce (FOREIGN KEY)
- strategie utrzymywania więzów (CASCADE, SET NULL)

Więzy określone na atrybutach i krotkach

- więzy NOT NULL
- więzy CHECK dla atrybutów lub krotek

Rodzaje więzów

Klucze

- klucz główny (PRIMARY KEY)
- inne klucze (UNIQUE)

Więzy integralności referencyjnej

- klucze obce (FOREIGN KEY)
- strategie utrzymywania więzów (CASCADE, SET NULL)

Więzy określone na atrybutach i krotkach

- więzy NOT NULL
- więzy CHECK dla atrybutów lub krotek

Więzy określone dla bazy danych

- asercje
- wyzwalacze

Klucze podstawowe

Przykład

```
CREATE TABLE GwiazdyFilmowe(  
    nazwisko CHAR(30) PRIMARY KEY,  
    adres VARCHAR(255),  
    płeć CHAR(1),  
    dataUrodzenia DATE  
);
```

```
CREATE TABLE GwiazdyFilmowe(  
    nazwisko CHAR(30),  
    adres VARCHAR(255),  
    płeć CHAR(1),  
    dataUrodzenia DATE,  
    PRIMARY KEY (nazwisko)  
);
```

PRIMARY KEY (tytuł, rok)

Klucze

Przykład

`nazwisko CHAR(30) UNIQUE`

`UNIQUE (nazwisko)`

Uwaga

W przypadku kluczy zdefiniowanych klauzulą `UNIQUE` dopuszczalne są wartości `NULL`.

Klucze obce

Przykład

```
CREATE TABLE Studia (  
    nazwa CHAR(30) PRIMARY KEY,  
    adres VARCHAR(255),  
    prezC# INT REFERENCES Producenti(cert#)  
);
```

```
CREATE TABLE Studia (  
    nazwa CHAR(30) PRIMARY KEY,  
    adres VARCHAR(255),  
    prezC# INT,  
    FOREIGN KEY (prezC#) REFERENCES Producenti(cert#)  
);
```

Uwaga

Każda wartość atrybutu *prezC#* musi występować w jakiejś krotce w relacji *Producenti* (nie dotyczy to wartości NULL).

Strategie utrzymywania więzów integralności referencyjnej

Domyślnie zmiany naruszające więzy są zakazane.

Zmiany, które mogą naruszyć więzy

- Aktualizacja – klauzula `ON UPDATE`
- Usuwanie – klauzula `ON DELETE`

Strategie usuwania naruszenia

- Propagacja kaskadowa – `CASCADE`
- Usuwanie błędnej wartości klucza – `SET NULL`

Strategie utrzymywania więzów integralności referencyjnej c.d.

Przykład

```
CREATE TABLE Studia (  
    nazwa CHAR(30) PRIMARY KEY,  
    adres VARCHAR(255),  
    prezC# INT REFERENCES Producenci(cert#)  
        ON DELETE SET NULL  
        ON UPDATE CASCADE  
);
```

Więzy określone na atrybutach lub krotkach

Więzy NOT NULL

```
prezC# INT REFERENCES Producenti(cert#) NOT NULL
```

Więzy dla atrybutów

```
płeć CHAR(1) CHECK (płeć IN ('K', 'M'))
```

```
prezC# INT CHECK  
(prezC# IN (SELECT cert# FROM Producenti))
```

Uwaga

Nie jest możliwe wprowadzenie nieistniejącego identyfikatora prezesa studia, ale usunięcie producenta, który jest prezesem, nie narusza więzu.

Więzy określone na atrybutach lub krotkach c.d.

Więzy dla krotek

```
CREATE TABLE GwiazdyFilmowe(  
    nazwisko CHAR(30) PRIMARY KEY,  
    adres VARCHAR(255),  
    płeć CHAR(1),  
    dataUrodzenia DATE,  
    CHECK (płeć = 'F' OR nazwisko NOT LIKE 'Pani%')  
);
```

Asercje i wyzwalacze

Asercje

- Więzy podobne do CHECK, ale sprawdzane przy każdej modyfikacji bazy danych
- Nie wspierane przez większość SZBD.

Wyzwalacze (*Triggers*)

- Procedury wykonywane przed lub po zajściu zdarzenia (albo zamiast).
- Mogą realizować dowolne zmiany w bazie danych.
- Efektem wyzwalacza może być wycofanie zmiany, która go wywołała.

Zastosowania wyzwaczy

- ewidencjonowanie zmian (audyt)
- automatyczne rozszerzanie zmian (np. o stempel czasowy)
- wymuszanie skomplikowanych więzów (np. zakaz zapętleń w hierarchii organizacyjnej)
- wykonywanie procedur (np. propagowanie zmiany)
- replikacja danych
- aktualizacja danych obliczanych (np. aktualizacja stanu konta po zaewidencjonowaniu operacji)

Transakcje

Szeregowanie

W przypadku równoczesnego dostępu do bazy danych może łatwo nastąpić naruszenie spójności danych.

Przykład – rezerwacja biletów

- 1 Klient 1 sprawdza, czy miejsce jest wolne.
- 2 Klient 2 sprawdza, czy miejsce jest wolne.
- 3 Klient 1 wprowadza rezerwację.
- 4 Klient 2 wprowadza rezerwację.

Transakcje c.d.

Niepodzielność

Niektóre operacje muszą być wykonane razem. W przypadku awarii lub błędu nie powinna się wykonać żadna z nich.

Przykład – przelew bankowy

- 1 Odejmij kwotę od salda konta A.
- 2 Dodaj kwotę do salda konta B.

Transakcje – ACID

ACID

- atomicity – atomowość
- consistency – spójność
- isolation – izolacja
- durability – trwałość

Atomowość

Każda transakcja albo wykona się w całości, albo w ogóle.

Spójność

Po wykonaniu transakcji system będzie spójny, czyli nie zostaną naruszone żadne zasady integralności.

Transakcje – ACID c.d.

Izolacja

Jeżeli dwie transakcje wykonują się współbieżnie, to zazwyczaj (zależnie od poziomu izolacji) nie widzą zmian przez siebie wprowadzanych. Poziom izolacji jest zazwyczaj konfigurowalny:

- read uncommitted – najniższy poziom izolacji, jedna transakcja może odczytywać wiersze, na których działają inne transakcje,
- read committed – transakcja może odczytywać tylko wiersze zapisane,
- repeatable read – transakcja nie może czytać, ani zapisywać, na wierszach odczytywanych, bądź zapisywanych w innej transakcji,
- serializable – pełna izolacja

Trwałość

System potrafi uruchomić się i udostępnić spójne, nienaruszone i aktualne dane zapisane w ramach zatwierdzonych transakcji, na przykład po nagłej awarii zasilania.

Wydajność systemów baz danych

Sprzęt

- macierze dyskowe
- systemy wieloprocessorowe
- komputery mainframe

Algorytmy

- indeksy
- optymalizatory zapytań
- pamięć podręczna

Wydajność systemów baz danych c.d.

Współbieżność

- każdy procesor obsługuje inne żądanie
- systemy rozproszone

Projektowanie

- schemat bazy danych dostosowany do obsługi najczęstszych żądań
- analizy wydajności

[http://bioexploratorium.pl/wiki/
Bazy_danych_i_uslugi_sieciowe_-_2014z](http://bioexploratorium.pl/wiki/Bazy_danych_i_uslugi_sieciowe_-_2014z)